Försvarsutskottets betänkande
2017/18:FöU9

Elberedskapsavgift

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag om ändring i elberedskapslagen.

I propositionen föreslås en ändring i den aktuella lagen som innebär ett utvidgat bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om elberedskapsavgift.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Inga följdmotioner har väckts i ärendet.

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:201 Elberedskapsavgift.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut 3
Redogörelse för ärendet 4
Ärendet och dess beredning 4
Bakgrund 4
Propositionens huvudsakliga innehåll 5
Utskottets överväganden 6
Elberedskapsavgift 6
Bilaga 1
Förteckning över behandlade förslag 8
Propositionen 8
Bilaga 2
Regeringens lagförslag 9
Förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288) 9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Elberedskapsavgift

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:201.

Stockholm den 19 oktober 2017

På försvarsutskottets vägnar

Allan Widman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Allan Widman (L), Åsa Lindestam (S), Hans Wallmark (M), Peter Jeppsson (S), Lena Asplund (M), Alexandra Völker (S), Mikael Jansson (SD), Jan R Andersson (M), Kent Härstedt (S), Daniel Bäckström (C), Anders Schröder (MP), Lotta Olsson (M), Paula Holmqvist (S), Roger Richtoff (SD), Stig Henriksson (V), Mikael Oscarsson (KD) och Mattias Ottosson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade i regleringsbrevet för Elsäkerhetsverket för 2012 att ge myndigheten i uppdrag att se över och lämna förslag till ändringar i förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet i syfte att tydliggöra underlaget för beräkning av tre avgifter på elområdet – elberedskapsavgiften, nätövervakningsavgiften och elsäkerhetsavgiften – samt förenkla för nätkoncessionshavarna.

Elsäkerhetsverket redovisade uppdraget i juni 2012 med rapporten Avgifter inom elområdet. Rapporten har remissbehandlats och remissvaren finns tillgängliga hos Miljö- och energidepartementet (dnr M2015/00037/Ee). Lagrådet hade inga invändningar mot regeringens lagförslag. Inga följdmotioner har väckts i ärendet.

Bakgrund

Dagens reglering

Förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet innehåller bestämmelser om avgifter för att finansiera statlig elsäkerhetsverksamhet (elsäkerhetsavgift), verksamhet vid nätmyndigheten (nätövervakningsavgift) samt åtgärder och verksamhet enligt elberedskapslagen (1997:288) (elberedskapsavgift). Av förordningen om elberedskap (1997:294) respektive elförordningen (2013:208) framgår att Affärsverket svenska kraftnät är elberedskapsmyndighet och Energimarknadsinspektionen nätmyndighet.

Elsäkerhetsavgiften, nätövervakningsavgiften och elberedskapsavgiften är utformade som fasta avgifter grundade på antalet elabonnenter som är anslutna till den avgiftsskyldiges nät. Avgifterna betalas till Elsäkerhetsverket och utgår från två nivåer – en för hög- och en för lågspänningsabonnenter.

Sedan den 1 januari 2008 är det nätinnehavaren som ska betala alla tre avgifterna. Nätinnehavaren tar i sin tur ut avgifterna av elabonnenterna. Nätinnehavaren ska på begäran av Elsäkerhetsverket, nätmyndigheten eller elberedskapsmyndigheten visa upp underlaget för beräkning av de belopp som ska betalas in för respektive avgift. Om en avgift inte betalas i tid, ska Elsäkerhetsverket, nätmyndigheten respektive elberedskapsmyndigheten fastställa ett belopp för inbetalning och nätinnehavaren ska påföras dröjsmålsränta.

Elsäkerhetsverket administrerar uppbörden av avgifterna och redovisar intäkterna mot inkomsttitel på statsbudgeten. Under 2016 uppgick avgifterna till totalt ca 340 miljoner kronor.

Tydliggörande och samordning av regelverken för avgifterna

Regeringen understryker i propositionen att det vid tidigare granskning har konstaterats att förordningen om vissa avgifter på elområdet innehåller flera otydligheter (Riksrevisionens rapport med dnr 32-2010-0792). Begreppet elabonnent, som ligger till grund för avgiftsskyldigheten, återfinns t.ex. inte i ellagens bestämmelser eller i något annat regelverk, vilket gör det svårt för myndigheterna att verifiera nätinnehavarnas uppgifter om antalet abonnenter. Regeringen anser också att det är svårt att följa upp avgiftsintäkterna i förhållande till de kostnader i myndigheternas verksamheter som avgifterna ska täcka. Eftersom det råder begreppsförvirring kring hur nätinnehavarna ska räkna antalet elabonnenter försvåras också samordningen mellan myndigheterna, vilket innebär en onödigt stor administration för myndigheterna och nätinnehavarna.

I sin rapport bekräftar Elsäkerhetsverket dessa tillämpningssvårigheter och konstaterar att det inte finns någon myndighet som har till uppgift att analysera utvecklingen av antalet elabonnemang för hög- respektive lågspänning. Myndigheten pekar också på att det inte framgår i förordningen vilket underlag som nätinnehavaren ska redovisa till Elsäkerhetsverket. Vid förfrågan har det visat sig att nätinnehavare använder sig av olika modeller för att beräkna antalet abonnemang. Det innebär att nätinnehavarna förmodligen tar fram det underlag som passar deras verksamhet. Att granska olika underlag från ca 176 nätinnehavare utan att veta vad antalsberäkningen utgår från innebär svårigheter för Elsäkerhetsverket.

Myndigheten föreslår därför i rapporten en regelförenkling som bl.a. innebär en minskad administration för berörda myndigheter och förenkling för nätinnehavarna. I rapporten föreslås att grunden för avgifterna ska vara antal uttagspunkter hos nätinnehavarna och inte antalet abonnenter. Förslaget innebär att underlaget för avgiftsdebiteringen blir möjligt att verifiera. Det förenklar också för nätinnehavarna som vet vilket underlag som ska lämnas vid en eventuell begäran. En viktig del för att en sådan reform ska kunna genomföras är också att anpassa datumen för relevant inrapportering av energistatistik som görs till Energimarknadsinspektionen och Energimyndigheten.

Förslagen i Elsäkerhetsverkets rapport innebär i huvudsak ändringar på förordningsnivå. För att genomföra förslagen krävs dock ändringar även i elberedskapslagen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår en ändring i elberedskapslagen (1997:288) som innebär ett utvidgat bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om elberedskapsavgift.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Utskottets överväganden

Elberedskapsavgift

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288).

Propositionen

I propositionen föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om en avgift för beredskapsåtgärder och elberedskapsmyndighetens verksamhet enligt elberedskapslagen. Beslut om att ta ut avgiften ska få verkställas enligt utsökningsbalken.

Som skäl för förslaget hänvisar regeringen till att enligt 15 § elberedskapslagen (1997:288) ska den som innehar en nätkoncession enligt ellagen (1997:857), dvs. nätföretag, betala en elberedskapsavgift som påförs av elberedskapsmyndigheten. Avgiften ska täcka kostnaderna för finansiering av de beredskapsåtgärder för vilka det betalas ersättning enligt elberedskapslagen och kostnaderna för elberedskapsmyndighetens verksamhet enligt lagen. Elberedskapsavgiften är tillsammans med nätövervakningsavgiften och elsäkerhetsavgiften i huvudsak reglerad genom förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet. Bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om elberedskapsavgift finns i elberedskapslagen, om nätövervakningsavgift i ellagen (1997:857) och om elsäkerhetsavgift – fr.o.m. den 1 juli – i elsäkerhetslagen (2016:732). Bestämmelserna i ellagen och elsäkerhetslagen är utformade som rena normgivningsbemyndiganden och innebär inte någon begränsning i sak av möjligheterna att utforma föreskrifter om avgifterna. När det gäller elberedskapsavgiften framgår det däremot på lagnivå vad avgiften ska grundas på och vilken myndighet som påför avgiften. Regeringen anser att de tre avgifterna bör regleras på motsvarande sätt på lagnivå eftersom de i övrigt regleras genom samma förordning. Genom att utformningen av bestämmelsen i elberedskapslagen anpassas till motsvarande bemyndiganden i ellagen och elsäkerhetslagen ges förutsättningar att göra en översyn på förordningsnivå.

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte några invändningar mot regeringens förslag och konstaterar att det inte har väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet

anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag. Propositionen tillstyrks därmed i sin helhet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:201 Elberedskapsavgift:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288)

Härigenom föreskrivs att 15 och 17 §§ elberedskapslagen (1997:288) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
15 §[1]	
Den som innehar nätkoncession enligt ellagen (1997:857) skall betala avgift (elberedskapsavgift) för	*Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för beredskapsåtgärder och elberedskapsmyndighetens verksamhet enligt denna lag.*
1. finansiering av de beredskapsåtgärder som ersätts enligt 10 §, och	
2. elberedskapsmyndighetens verksamhet enligt denna lag.	
Avgiften skall grundas på det antal abonnenter som är anslutna till den avgiftsskyldiges nät. En högre avgift får tas ut för högspänningsabonnemang än för lågspänningsabonnemang.	
Elberedskapsavgift påförs av elberedskapsmyndigheten. Beslutet får verkställas enligt utsökningsbalkens bestämmelser.	*Beslut om att ta ut avgift* får verkställas enligt *utsökningsbalken.*
Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om elberedskapsavgift.	
17 §	
Beslut *enligt* 5, 10 och 11 §§, 13 § andra stycket och 15 § *tredje* stycket får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.	Beslut *som avses i* 5, 10 och 11 §§, 13 § andra stycket och 15 § *andra* stycket får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut än beslut om att ta ut avgift gäller omedelbart om inte annat bestäms i beslutet.

[1] Senaste lydelse 1997:858.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2017